

การเรียนรู้และความสันทัดทางการเมืองของนักเรียนนายร้อย

โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า

พันตรี ศีกฤทธิ์ สวัสดิผล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2536

ISBN 974-582-563-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

018911: 1996.11.22

POLITICAL SOCIALIZATION AND CONSCIOUSNESS
OF
CHULACHOMKLAO ROYAL MILITARY ACADEMY CADETS

Major Kukrit Savasdiphol

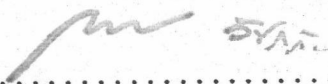
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts
Department of Government
Graduate School
Chulalongkorn University

1993

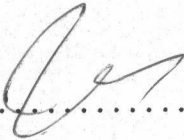
ISBN 974-582-563-8

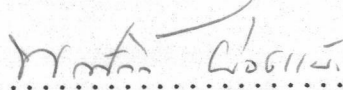
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การเรียนรู้และความสันทัดทางการเมืองของนักเรียนนายร้อยโรงเรียน
นายร้อยพระจุลจอมเกล้า
โดย พ.ต. ศีกฤทธิ์ สวัสดิผล
ภาควิชา การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว

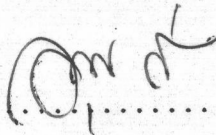
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรราชัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ จรุง สุภาพ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ อนุสรณ์ ลิ้มมณี)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ศึกษฤทธิ์ สวัสดิ์ดีผล, พ.ด.: การเรียนรู้และความสำนึกทางการเมืองของนักเรียนนายร้อย
โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า (POLITICAL SOCIALIZATION AND CONSCIOUSNESS
OF CHULACHOMKLAO ROYAL MILITARY ACADEMY CADETS) อ.ที่ปรึกษา :
รศ.ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, 126 หน้า. ISBN 974-582-563-8

การวิจัยเรื่องนี้มุ่งศึกษาความสำนึกและการเรียนรู้ทางการเมืองของนักเรียนนายร้อย
โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โดยมีสมมุติฐานว่า นักเรียนนายร้อยโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
มีความสำนึกทางการเมืองระดับสูง และนักเรียนนายร้อยที่เรียนอยู่ชั้นสูงกว่าจะมีระดับความสำนึกใน
การปกครองระบอบประชาธิปไตยสูงกว่านักเรียนชั้นต่ำกว่า และนักเรียนนายร้อยที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน
สูงกว่า โดยพิจารณาผลการเรียนและผลการประเมินค่าลักษณะทหาร จะมีจิตสำนึกทางการเมืองสูงกว่า
นักเรียนที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำกว่า

การศึกษาครั้งนี้ ได้ทำการสุ่มตัวอย่าง จากนักเรียนนายร้อยโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
จำนวน 483 นาย คิดเป็นร้อยละ 50 ของนักเรียนนายร้อยทั้งหมด ประกอบด้วยชั้นปีหนึ่ง 97 นาย
ชั้นปีที่สอง 98 นาย ชั้นปีที่สาม 100 นาย ชั้นปีที่สี่ 98 นาย และชั้นปีที่ห้า 90 นาย โดยเก็บข้อมูลเมื่อ
เดือนตุลาคม 2535

ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนนายร้อยโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้ามีจิตสำนึกความเป็น
ประชาธิปไตยในระดับปานกลาง และนักเรียนที่เรียนในชั้นปีที่สูงกว่า มีความสำนึกที่เป็นประชาธิปไตย
สูงกว่านักเรียนชั้นต่ำกว่าเล็กน้อย ส่วนนักเรียนที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนค่อนข้างสูงมีระดับความสำนึกใน
ความเป็นประชาธิปไตยสูงกว่านักเรียนที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำกว่า

ภาควิชา ภาครปกครอง.....
สาขาวิชา ภาครปกครอง.....
ปีการศึกษา 2535.....

ลายมือชื่อนิติต น.ต. นิติต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา พ.ศ. ๒๕๓๕
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาพร้อม

C331777: MAJOR GOVERNMENT

KEY WORD: : SOCIALIZATION / POLITICAL CONSCIOUSNESS / MILITARY / CADETS
KUKRIT SAVASDIPHOL, MAJ. : POLITICAL SOCIALIZATION AND CONSCIOUSNESS
OF CHULACHOMKLAO ROYAL MILITARY ACADEMY CADETS. THESIS ADVISOR :
ASSO. PROF. PORNSAK PHONGPHAEW, Ph.D. 126 pp. ISBN 974-582-563-8

This study aims at finding out political consciousness and political socialization of the cadets of the Chulachomklao Royal Military Academy with the assumption that military cadets have a high level of political consciousness, those in higher class are more oriented to democratic norms, and those with better educational achievement, indicated by higher grade point average and military characteristics, possess higher level of political consciousness than those of lower ones.

Survey is made out of 483 cadets comprising 97 in the first year, 98 in the second year, 100 in the third year, 98 in the fourth year, and 90 in the fifth year. Data were collected in October 1992.

The findings are that the military cadets show middle level of awareness of democratic norms; those in higher class shows a little higher level of awareness of democratic norms than those in lower class; and those with better educational grade show a rather higher level of awareness of democratic norms than those of lower educational grade.

ภาควิชา.....การปกครอง.....

สาขาวิชา.....การปกครอง.....

ปีการศึกษา.....2535.....

ลายมือชื่อผู้คิด..... *ว.ท. อ. ก. ส.*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *Wongkhae Pongphaew*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาเรื่องความสำนึกและการเรียนรู้ทางการเมืองของนักเรียนนายร้อยโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ได้อาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายทั้งด้านการแนะนำ ข้อคิดเห็น และความช่วยเหลือด้านอื่น ๆ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จึงขอขอบพระคุณไว้เป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยต้องขอกราบพระคุณ รศ.ดร. พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว ผู้ซึ่งให้ความกรุณาต่อผู้วิจัยในการให้คำปรึกษา และตรวจแก้งานให้ในทุกขั้นตอน ตลอดจนท่านอาจารย์ จรูญ สุภาพ และอาจารย์ อนุสรณ์ ลีมมณี ที่ได้ช่วยกรุณามาเป็นกรรมการในการสอบ นอกจากนี้ผู้วิจัยต้องขอขอบคุณ พ.ท. จิรศักดิ์ สุขวัฒนา ผู้บังคับกองพันทหารราบ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ที่ให้โอกาสในการศึกษาวิจัยอย่างเต็มที่ ตลอดจนนักเรียนนายร้อยโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าทุกชั้นปี ที่ได้ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการตอบแบบสอบถาม รวมทั้งผู้บังคับบัญชาทุกคน ที่ให้ความช่วยเหลือจนกระทั่งสำเร็จลุล่วงด้วยดี และสุดท้ายที่ผู้วิจัยจะลืมไม่ได้คือ คุณพ่อและคุณแม่ของผู้วิจัย ที่ได้มอบทุกสิ่งทุกอย่างแก่ผู้วิจัยและ เป็นกำลังใจในการศึกษาแก่ผู้วิจัยตลอดมา ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วย.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญรูปประกอบ.....	ณ
บทที่	
1. บทนำ	
1.1 ความเป็นมาของปัญหาวิจัย.....	1
1.2 ความสำคัญของการศึกษา.....	2
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.4 ขอบเขตการวิจัย.....	3
1.5 แนวความคิดทางทฤษฎี.....	4
1.6 สมมุติฐานในการวิจัย.....	5
1.7 ระเบียบวิธีการศึกษา.....	6
1.8 นิยามศัพท์สำคัญ.....	7
1.9 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	8
2. แนวความคิดทางทฤษฎี.....	9
2.1 แนวความคิดเกี่ยวกับความยั่งยืนทางการเมือง.....	9
2.2 แนวความคิดการอบรมกล่อมเกลากองการเมืองและ	
วัฒนธรรมทางการเมือง.....	16
กระบวนการอบรมกล่อมเกลากองการเมือง.....	23
วัฒนธรรมทางการเมืองกับการกล่อมเกลากองการเมือง.....	27
วัฒนธรรมทางการเมืองและการกล่อมเกลากองการเมืองของไทย.....	30
2.3 แนวความคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ทางการเมือง.....	35

บทที่	หน้า
3.	กำเนิดโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า..... 40
3.1	ระบบการศึกษาของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าก่อน การเปลี่ยนแปลงการปกครอง..... 41
3.2	ระบบการศึกษาของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าหลัง การเปลี่ยนแปลงการปกครองจนถึงสงครามโลกครั้งที่สอง..... 43
3.3	ระบบการศึกษาของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าหลัง สงครามโลกครั้งที่สองจนถึงปัจจุบัน..... 45
4.	วิธีการดำเนินการวิจัย..... 54
4.1	ประชากรที่ใช้ในการวิจัย..... 54
4.2	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 55
4.3	การวิเคราะห์ข้อมูล..... 59
5.	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 60
5.1	ระดับความสํานึกทางการเมืองของนักเรียนนายร้อยโรงเรียนนายร้อย พระจุลจอมเกล้า..... 61
5.2	ชั้นปีการศึกษากับระดับความสํานึกทางการเมือง..... 76
5.3	ประเภทของนักเรียนนายร้อยกับความสํานึกทางการเมือง..... 83
5.4	สรุป..... 95
6.	บทสรุปและข้อเสนอแนะ..... 96
	บรรณานุกรม..... 104
	ภาคผนวก..... 108
	ประวัติผู้เขียน..... 126

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
4.1	จำนวนประชากรที่ใช้ในการศึกษา.....	56
4.2	จำนวนผู้ตอบจําแนกตามกลุ่มอายุ.....	57
5.1	ความสํานึกทางการเมืองและการเรียนรู้ทางการเมือง ของนักเรียนนายร้อยโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ต่อความพึงพอใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย.....	62
5.2	ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสํานึกและการเรียนรู้ทางการเมือง ของนักเรียนนายร้อยโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอม เกล้าที่เคยมีทัศนคติต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย.....	65
5.3	ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสํานึกและการเรียนรู้ทาง การเมืองของนักเรียนนายร้อยโรงเรียนนายร้อย พระจุลจอมเกล้าต่อความพึงพอใจทางการเมืองใน ระบอบประชาธิปไตย (ประเด็นการเลือกตั้ง).....	68
5.4	ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสํานึกและการเรียนรู้ทาง การเมืองของนักเรียนนายร้อยโรงเรียนนายร้อย พระจุลจอมเกล้า ต่อประเด็นทหารกับการเมืองและ ผู้นำทางการเมือง.....	71
5.5	ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสํานึกและการเรียนรู้ ทางการเมืองของนักเรียนโรงเรียนนายร้อยพระ จุลจอมเกล้า ต่อประเด็นการเรียนรู้ทางการเมือง ในระบอบประชาธิปไตย.....	73
5.6	ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสํานึกทางการเมืองและ การเรียนรู้ทางการเมืองของนักเรียนนายร้อย โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าตามระดับชั้นปี.....	77

5.7	<p>ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสำนึกทางการเมืองและการเรียนรู้ทางการเมืองของนักเรียนนายร้อยโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าต่อประเด็นระบบการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตย</p> <p>จำแนกตามระดับชั้นปีที่กำลังศึกษา.....</p>	79
5.8	<p>ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสำนึกทางการเมืองและการเรียนรู้ทางการเมืองของนักเรียนนายร้อยโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ต่อประเด็นการเลือกตั้งและพรรคการเมืองจำแนกตามระดับชั้นปีที่กำลังศึกษา.....</p>	80
5.9	<p>ค่าเฉลี่ยของนักเรียนนายร้อยโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าต่อทหารกับการเมืองและผู้นำทางการเมือง จำแนกตามระดับชั้นปีที่กำลังศึกษา.....</p>	81
5.10	<p>ค่าเฉลี่ยของคะแนนต่อประเด็นความสนใจที่จะเรียนรู้ทางการเมืองจำแนกตามระดับชั้นปีที่กำลังศึกษา.....</p>	82
5.11	<p>ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสำนึกทางการเมืองของการเรียนรู้ของนักเรียนนายร้อยโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า จำแนกตามความสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน.....</p>	84
5.12	<p>ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสำนึกทางการเมืองและการเรียนรู้ทางการเมืองของนักเรียนนายร้อยโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าต่อประเด็นคำถามเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย</p> <p>จำแนกตามความสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน.....</p>	86

5.13	คำเฉลี่ยของคะแนนของนักเรียนนายร้อยโรงเรียน นายร้อยพระจุลจอมเกล้าต่อประเด็นการเลือกตั้ง และพรรคการเมือง จำแนกตามความสัมฤทธิ์ผลทาง การเรียน.....	87
5.14	คำเฉลี่ยของคะแนนความสำนึกและการเรียนรู้ทาง การเมืองของนักเรียนต่อประเด็นคำถามทหกรกับ การเมืองและผู้นำทางการเมืองจำแนกตามความ สัมฤทธิ์ผลทางการเรียน.....	88
5.15	คำเฉลี่ยของคะแนนความสำนึกทางการเมืองและ การเรียนรู้ทางการเมืองของนักเรียนนายร้อย โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าต่อประเด็น คำถามการเรียนรู้ทางการเมือง.....	89
5.16	คำเฉลี่ยของคะแนนความสำนึกและการเรียนรู้ ทางการเมืองของนักเรียนนายร้อยโรงเรียน นายร้อยพระจุลจอมเกล้า จำแนกตามประเภท นักเรียนบังคับบัญชา.....	90
5.17	คำเฉลี่ยของคะแนนความสำนึกของการเรียนรู้ ทางการเมืองต่อประเด็นการเลือกตั้งและระบบ พรรคการเมือง จำแนกตามประเภทของนักเรียน.....	92
5.18	คำเฉลี่ยของคะแนนต่อประเด็นความสำนึกและการ เรียนรู้ทางการเมืองและผู้นำทางการเมือง จำแนก ตามประเภทของนักศึกษา.....	93
5.19	คำเฉลี่ยของคะแนนความสำนึกและการเรียนรู้ ทางการเมืองของนักเรียนนายร้อยโรงเรียน นายร้อยพระจุลจอมเกล้าต่อประเด็นการเรียนรู้ ทางการเมือง จำแนกตามประเภทนักเรียน.....	94

สารบัญรูปประกอบ

รูปประกอบที่	หน้า
5.1 ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสำนึกทางการเมืองและการเรียนรู้ทางการเมือง ของนักเรียนนายร้อยโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าต่อความผิดกาฝาน การปกครองระบอบประชาธิปไตย.....	63
5.2 ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสำนึกทางการเมืองและการเรียนรู้ทางการเมือง ของนักเรียนนายร้อยโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าจำแนกตามชั้นปี..	78
5.3 ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสำนึกทางการเมืองและการเรียนรู้ทางการเมือง ของนักเรียนนายร้อยโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าจำแนกตามความ สัมฤทธิ์ผลทางการเรียน.....	85
5.4 ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสำนึกทางการเมืองและการเรียนรู้ทางการเมือง ของนักเรียนนายร้อยโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าจำแนกตามประเภท ของนักเรียนบังคับบัญชา.....	91